

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ FINANSAVIMO KONTROLĖS SKYRIUS

**PAŽYMA
DĖL TOMO PAČĖSO DALYVAVIMO DZŪKIJOS TV LAIDOSE „POZICIJA“ IR
„SVEČIUOSE PAS MARCELIUTĘ“**

2021 m. vasario 10 d. Nr. 3-28 (1.2)
Vilnius

1. Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (toliau – VRK) 2020 m. rugsėjo 15 d. (reg. Nr. 1-3332 (7.9) ir 2020 m. rugsėjo 18 d. (reg. Nr. 1-3487(7.9) gavo to paties asmens atsiųstus du identiškus pranešimus dėl galimai nepažymėtos politinės reklamos, kuriuose nurodoma, kad *„Dzūkijos TV kanalu pamačiau laidą "Svečiuose pas Marceliutę", kurioje - kandidatas į Seimą Tomas Pačėsas, partijos "Lietuva - visų" lyderis pasakoja apie savo vaikystę, jaunystę, krepšininko karjerą, iškelia savo geriausias savybes, tarsi tyčia siekdamas pelnyti žiūrovų simpatijas. Laidos vedėja taip pat liaupsina T. Pačėsą. Kodėl? Ogi Dzūkijos TV priklauso Laimai Pačėsienei, T. Pačėso žmonai. (...) kitose Dzūkijos TV laidoje, pvz. "Pozicija" T. Pačėsas dažnas svečias. Jeigu pažiūrėtumėte seką - nei "Svečiuose pas Marceliutę", nei "Pozicija" T. Pačėsas nedalyvaudavo. Ypatingai retai, nes yra ir Alytaus tarybos narys. Visi viešai kalba, kad nuo birželio iki rugpjūčio pabaigos prastovose buvusi televizija veiklą tik ir pradėjo dėl savininkės vyro kandidatavimo į Seimą“.*

2. VRK 2020 m. rugsėjo 17 d. posėdyje tyrimą buvo pavesta atlikti Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriui.

3. 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinė kampanija prasidėjo 2020 m. balandžio 10 d. Tomas Pačėsas yra partijos LIETUVA – VISŲ, kuri savarankiška politinės kampanijos dalyve registruota 2020 m. birželio 15 d. VRK nario sprendimu PK1-2020LRS-S144, pirmininkas. Dėl kandidatų registravimo savarankiškais politinės kampanijos dalyviais partija nesikreipė. Paskelbus kandidatų sąrašą, T. Pačėsas 2020 m. rugsėjo 11 d. VRK nario sprendimu Nr. PK1-2020LRS-S368 registruotas atstovaujamoju politinės kampanijos dalyviu Pasaulio lietuvių rinkimų apygardoje Nr. 71.

4. Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės (toliau – Įstatymas) įstatymo 2 straipsnio 8 dalyje politinė reklama apibūdinama kaip *politinės kampanijos dalyvio, jų vardu ir (ar) interesais bet kokia forma ir priemonėmis už užmokestį ar neatlygintinai politinės kampanijos laikotarpiu ar tarp politinių kampanijų skleidžiama informacija, kuria siekiama paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose ar referendume arba kurios skleidimu propaguojamas valstybės politikas, politinė partija, politinės partijos narys ar politinės kampanijos dalyvis, taip pat jų idėjos, tikslai ar programa.*

5. Įstatymo 16 straipsnio 6 dalies 2 punkte nustatyta, kad *politine reklama nelaikomi politinės kampanijos laikotarpiu neatlygintinai skleidžiami įprastinio pobūdžio informaciniai pranešimai apie valstybės politiką, politinių partijų, kandidatų veiklą, informacija, kuria neraginama nedalyvauti referendume, balsuoti už ar prieš referendumui teikiamo sprendimo priėmimą*. To paties straipsnio 3 punkte nustatyta, kad *politine reklama nelaikomi politinės kampanijos laikotarpiu per visuomenės informavimo priemones neatlygintinai, laikantis objektyvumo ir politinės kampanijos dalyvių lygiateisiškumo principų viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų skleidžiama informacija apie rinkimų programas*.

6. VRK 2018 m. birželio 19 d. sprendimu Nr. Sp-75 patvirtintos Rekomendacijos dėl politinės reklamos skleidimo politinės kampanijos laikotarpiu (toliau – Rekomendacijos), kuriose pateikiama VRK nuomonė, kas laikoma politine reklama. Rekomendacijų 5 punkte numatyta, kad *įprastinio pobūdžio informacija nebūtų laikoma politine reklama, rekomenduojama nenaudoti rinkimų šūkių, rinkimų numerių, specialiai ir pabrėžtinai neišryškinti kandidato pavardės, nedėti jo nuotraukos į pirmą periodinio spaudos leidinio puslapį, grafiškai apipavidalinant vengti didelio formato kandidato atvaizdų, naudoti dalykinį, o ne agitacinį stilių, nedėti informacijos apie politiko asmenines ir kitas su jo veikla nesusijusias savybes, jo šeiminių gyvenimą, pomėgius, laisvalaikį*.

7. VRK 2020 m. rugsėjo 22 d. išsiuntė paklausimus Dzūkijos TV (reg. Nr. 2-1337(7.9) ir Tomui Pačėsui (reg. Nr. 2-1338(7.9)).

8. 2020 m. rugsėjo 29 d. gautas Dzūkijos TV atsakymas (reg. Nr. 1-4004(7.9), kuriame nurodoma:

8.1. *„T. Pačėsas laidoje „Svečiuose pas Marceliutę“ ir laidose „Pozicija“ dalyvavo laidos vedėjų iniciatyva. Nuo 2020 m. balandžio 10 d. T.Pačėsas dalyvavo šiose laidose: Pozicija/ Tema: Galimai neskaidrus viešas pirkimas Alytaus miesto savivaldybėje 2020 08 31 (...), Pozicija 2020 08 26 (...), Svečiuose pas Marceliutę/ Tomas Pačėsas 2020 09 04 (...), prieš prasidedant politinės kampanijos laikotarpiui T. Pačėsas taip pat dalyvavo „Dzūkijos TV“ laidose, pvz.: žinios 2020-03-24 (...), politiko išpažintis 2020-03-24 (...), pozicija 2018 06 27. T. Pačėsas laidose dalyvavo nemokamai“. Pateiktos nuorodos į laidų įrašus.*

8.2. *„Pirmiau minėtų laidų įrašai nebuvo pažymėti kaip politinė reklama, nes tai nebuvo politinė reklama. Laidose nebuvo skleidžiama informacija, kuria siekiama paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose arba kurios skleidimu propaguojamas valstybės politikos, politinė partija, politinės partijos narys ar politinės kampanijos dalyvis, taip pat jų idėjos, tikslai ar programa. Laidoje „Marceliutė“ T.Pačėsas buvo pristatomas kaip Alytaus miesto savivaldybės tarybos narys. Į Alytaus miesto savivaldybės tarybą T.Pačėsas išrinktas kaip Visuomeninio rinkimų komiteto „Už Alytų“ narys. Laidose „Pozicija“ T.Pačėsas buvo pristatomas kaip Alytaus miesto savivaldybės tarybos narys, frakcijos „Už Alytų“ pirmininkas, o 2020 m. spalio 11 d. LR Seimo rinkimuose T.Pačėsas dalyvauja kaip partijos LIETUVA – VISŲ kandidatas“.*

9. 2020 m. rugsėjo 30 d. gautas T. Pačėso atsakymas (reg. Nr. 1-4012(7.9), kuriame nurodoma:

9.1. *„Svečiuose pas Marceliutę“ ir laidose „Pozicija“ dalyvavau laidos vedėjų kvietimu. Anksčiau dalyvavau įvairiose laidose“*. Pateiktos nuorodos į laidų įrašus.

9.2. *„Mano dalyvavimas laidose „Svečiuose pas Marceliutę“ ir „Pozicija“ nesusijęs su dalyvavimu 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose. Dalyvavimas laidose buvo nemokamas“*.

Laidų „Pozicija“ vertinimas

10. Peržiūrėjus 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinės kampanijos metu transliuotus laidos „Pozicija“ įrašus, nustatyta, kad 8 iš 14 laidų epizodų dalyvavo Alytaus miesto ir rajono savivaldybių politikai:

10.1. 2020 m. balandžio 15 d. transliuotoje laidoje, kurioje aptariami pirmieji Alytaus miesto savivaldybės mero veiklos metai, kalbinamas vienintelis svečias – Alytaus miesto savivaldybės meras Nerijus Cesiulis, Lietuvos socialdemokratų partijos atstovas.

10.2. 2020 m. balandžio 22 d. transliuotoje laidoje, kurioje aptariami pirmieji naujos Alytaus rajono savivaldybės veiklos metai, kalbinamas Alytaus rajono savivaldybės meras Algirdas Vrubliauskas, Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų atstovas.

10.3. 2020 m. balandžio 29 d. transliuotoje laidoje aptariamas Alytaus miesto savivaldybės brangiai nupirktų respiratorių klausimas; kalbinamas tuometis Alytaus miesto savivaldybės administracijos direktorius Ronaldas Juonys, taip pat Alytaus miesto savivaldybės tarybos nariai: Laura Radzevičiūtė, Lietuvos centro partijos atstovė, 2020 m. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose Darbo partijos kandidatė Petrašiūnų–Gričiupio rinkimų apygardoje Nr. 17, ir Valerijus Vencius, išsikėlęs kandidatas 2020 m. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose Alytaus rinkimų apygardoje Nr. 30, 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimuose į Alytaus miesto savivaldybės tarybą išrinktas pagal Lietuvos socialdemokratų partijos kandidatų sąrašą. Laidoje nuomonę pateikia verslininkai Bronislovas Geležiūnas ir Nerijus Čeplikas.

10.4. 2020 m. gegužės 6 d. transliuotoje laidoje aptariamas laisvosios ekonominės zonos steigimas Alytaus aerodromo teritorijoje ir kalbinamas Alytaus miesto savivaldybės meras Nerijus Cesiulis, Alytaus miesto savivaldybės tarybos nariai: visuomeninio rinkimų komiteto „Už Alytų“ atstovas Sigitas Leonavičius, visuomeninio rinkimų komiteto „Žinau ir galiu – Česlovas Daugėla“ atstovas Česlovas Daugėla, Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionys demokratų frakcijos narys Šarūnas Klėgeris, tuometis Lietuvos socialdemokratų partijos frakcijos narys Jurgis Krasnickas. Laidoje nuomonę pateikia Alytaus aviatorių koordinatorius Adolfas Klastaitis.

10.5. Dviejose laidose dalyvavo T. Pačėsas, kartu su juo dalyvavo ir kiti Alytaus miesto savivaldybės tarybos nariai, atstovaujantys įvairioms politinėms partijoms:

10.5.1. 2020 m. rugpjūčio 26 d. transliuotoje laidoje aptariama tema „Chemijos gamykla pramonės rajone turi ar neturi būti mieste?“. Laidoje dalyvauja ir Tėvynės sąjungos-Lietuvos

krikščionių demokratų frakcijos pirmininkas Andrius Jučas ir Lietuvos socialdemokratų partijos frakcijos narys Edmundas Čečėta;

10.5.2. 2020 m. rugpjūčio 31 d. transliuotoje laidoje aptariama tema „Galimai neskaidrus viešas pirkimas Alytaus miesto savivaldybėje“. Laidoje dalyvauja Lietuvos centro partijos atstovė Laura Radzevičiūtė, visuomeninio rinkimų komiteto „Alytaus piliečiai“ atstovas Vytautas Jastremskas, Lietuvos socialdemokratų partijos frakcijos narys Edmundas Čečėta.

10.6. 2020 m. rugsėjo 9 d. transliuotoje laidoje kalbinamas Alytaus miesto savivaldybės meras Nerijus Cesiulis ir aptiriamas Alytaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus Ronaldo Juonio atsistatydinimas.

10.7. 2020 m. spalio 14 d. transliuotoje laidoje aptariami 2020 m. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimai ir kalbinami kandidatai, kurie vienmandatėje Alytaus rinkimų apygardoje Nr. 30 nepateko į antrą rinkimų turą: Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio kandidatas Kęstutis Bernatavičius, Lietuvos žaliųjų partijos kandidatas Romualdas Šapaitis, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos kandidatas Robertas Šarknickas, Krikščionių sąjungos kandidatas Raimundas Žiūkas. Laida pažymėta žyma „Politinė reklama“.

11. 2020 m. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu 7 „Pozicijos“ laidose, kurios nebuvo skirtos politinei reklamai, dalyvavo Alytaus miesto ir rajono savivaldybių merai bei 10 Alytaus miesto savivaldybės tarybos narių, atstovaujančių 3 politinėms partijoms ir 3 visuomeniniams rinkimų komitetams. Laidose buvo kalbama savivaldybėms aktualiomis temomis, apie savivaldybių tarybų veiklą, priimamus sprendimus. Trys laidose dalyvavę tarybos nariai kandidatavo 2020 m. Seimo rinkimuose (du kandidatus išskėlė skirtingos politinės partijos, vienas išsikėlė pats); jie šiose laidose kalba kaip savivaldybės tarybos nariai.

12. Taigi, 2020 m. rugpjūčio 26 d. ir 2020 m. rugpjūčio 31 d. laidos „Pozicija“ epizodai nėra laikytini T. Pačėso politinė reklama, kadangi T. Pačėsas kalba apie jo, kaip Alytaus miesto savivaldybės tarybos nario, veiklą. Laidos metu yra aptiriamos temos yra susijusios su Alytaus miesto savivaldybe. Be to, laidos epizoduose nuomonę pareiškia ir kitų partijų atstovai. Šiems laidos „Pozicija“ epizodams taikytina Įstatymo 16 straipsnio 6 dalies 2 punkte nurodyta išimtis.

Laidos „Svečiuose pas Marcellutę“ vertinimas

13. Pranešėjas pateikė nuorodą į 2020 m. rugsėjo 4 d. transliuotą laidą „Svečiuose pas Marcellutę“, kuri trunka kiek daugiau nei 27 minutes. T. Pačėsas laidoje pristatomas kaip krepšinio treneris ir Alytaus miesto savivaldybės tarybos narys.

13.1. Laidoje pirmiausia kalbama apie T. Pačėso šeimos narius: *„Turiu brolių jaunesnį dviem metais, Londone gyvena, bet jau bandom, bandom parsivežti čia, į Alytų. Ir, iš tikrųjų, vienintelį turiu brolių (...) mama gyvena Australijoje. O tėvelis, tėvelis... Alytų čia darbuojasi su moterų tinklinio komanda. Sportininkas visą gyvenimą, tai čia kažkaip susiję, susiję su ir per sportą, ir džiaugiuosi, kad tėvas, tėvelis čia yra, o brolių bandom parsigabenti ir mamą pabandydysime parsigabenti iš Australijos.“*

13.2. Vėliau laidoje T. Pačėsas aptaria tėvo sportinius nuopelnus: *„Senais čėsais. Dar kai... ruso laikais. Dar kai Alytaus šilumos tinklų komanda. Tai kiek atsimenu, tai ir Lietuvos čempionais tapo, ir garsino Alytų. (...) Žaidė už vyrų komandą ir garsino Alytų. Na, mes kaip turime čempionus futbolo komandą ruso laikais. Taip pat turime tinklinio garsias tradicijas jau po Nepriklausomybės paskelbimo. Čia ir krepšinis tapo kelis kart prizininkais Lietuvos. Tikrai tos sporto šakos manau, kad ir Alytui svarbios. Jis vienas iš tų sporto propaguotojų, ant kurio pečių guli tinklinis. Su keliais entuziastais, nes tai yra tikrai sunkus darbas...“*

13.3. Tada kandidatas kalbinamas apie vaikystę, mokyklos laikus. Užsimenama apie įsteigtą jo vardo krepšinio taurę: *„Tai lankėm, lankėm. Ir plaukimą pradžioje, ir paskui krepšinio karštingė prasidėjo, kai „Žalgiris“ apkovojo rusą, Maskvos CSK. Tai manau, kad užsikrėtė visa Lietuva, visas jaunimas, ir nuo to niekaip neatslūgsta, niekaip neišeina krepšinis iš manęs. (...) Ne, aš mokinausi... Pasakyčiau vidutiniškai, buvau neklaužada mokykloje, zbitkų iškrėsti mokykloje buvau pirmas. (...) Antru vidurinį baigėm. Adolfo Ramanausko dabar gimnazija ir manau, kad kai kurie mokytojai, kurie dar dirba mus ir mane atsimena. Aišku, vyksta dabar ir krepšinio turnyras mano vardo, jau kelinti... Eilę metų, gal daugiau kaip 10 metų, vaikam ir tikrai mes susiję ir aš jautriai, sentimentaliai atsiliepiu apie mano mokyklą. Kokie be būtų metai, kaip aš ten mokinausi, niekas nėra svarbu. Aš manau, kad tai yra geriausi mano gyvenimo metai. Jie buvo... Na, aš sakau, labai aš sentimentaliai į tą žiūriu. Gal neapsiverksiu, bet tai buvo mano nerūpestingumo, išdaigų, kvailysčių ir draugystės be išskaičiavimo.“*

13.4. Toliau kalbama apie asmeninį gyvenimą, t. y. mokyklos laikų draugus ir jo vaikus: *„Tai tie jausmai ir tie šilti prisiminimai apie visus mane supančius žmones: tiek apie klasiokus, tiek apie visus besimokančius toje mokykloje, tuo metu, kai aš mokinausi, apie mokytojus, kurie davė didelį indėlį, vienokį arba kitokį, mano gyvenime. Aš labai šiltai atsimenu ir visiems esu dėkingas už tą gyvenimo etapą. (...) Ir aš džiaugiuosi, kad aš turiu tikrų draugų, nebūtinai, kad man reikia bendrauti kiekvieną dieną. Tikri draugai yra tie, kurie aš žinau, kad yra, ir nesvarbu, kad man nereikia skambinti kiekvieną dieną. Mes žinom, kad aš draugas, kai man bėda, jei man reikia pečio. Jie taip pat žino, kad aš toks pats esu. Tau nereikia deklaruoti, tau nereikia kiekvieną dieną transliuoti į telefoną ir sakyti žmogui, žmogus tą turi jausti ir žinoti. Žodžiai, jie yra įvairūs. (...) Mano sūnus jau didelis, jam 20 metų. Baigė tą pačią mokyklą kaip aš. Mano dukra baigė tą pačią mokyklą kaip ir aš. Tos tradicijos, tęstinumas yra. Pačėsai toje mokykloje nenutrūkstamai mokinosi toje mokykloje ten trisdešimt metų. Tai mes, mūsų šeima labai susijusi su ta mokykla. Ir mano dukra baiginėja Vilniaus aukštąją mokyklą, sūnus įstojęs į Sporto universitetą“.*

13.5. T. Pačėsas kalba apie Alytų ir savo santykį su šiuo gimtuoju miestu, kartu per šį pavyzdį bandoma parodyti jo pasirinkimą siekti karjeros politikoje: *„Suprantat, aš visą laiką gyvenime sakau, kad reikia pasaulyje, pradedant nuo Alytaus, mūsų pasaulis tai yra Alytus, tai mums reiktų keisti nuo savęs. Norint padaryti Alytų smagų, patrauklų, reiktų mums pakeisti ir padaryti tas sąlygas gyventi Alytų, todėl aš gal šiek tiek nukrypau nuo sporto, kuris yra, buvo ir*

bus mano širdyje bus mano gyvenimo būdas, hobis (...) nukrypau į politiką būtent dėl to, kad noras ir bandymas pakeisti kažką, kad būtų geriau, visiems būtų geriau. Tai manau, kad aš dėl to esu dabar tarybos narys jau antrą kadenciją. Tai norėtusi, kad Alytus būtų tikrai patrauklus, kad mano vaikai mano pavyzdžiu rodytų visiems kitiems, kad nereikia išvažiuoti iš miesto. Miestas tikrai praranda daug gyventojų kiekvienais metais. Juos praranda dėl to, kad... Dėl kažkokios priežasties: nepatogu, neranda savęs, tai mes turėtume rasti vietą kiekvienam būti ir ne tik egzistuoti, bet ir išreikšti save, realizuoti save, tai manau, kad nuo to... Aišku, daug dedamųjų yra: ir susisiektimo problemos su kitais miestais ir panašiai. Mes turime tai spręsti ir tą atsakomybę prisiimti ir nešti už kitus žmones, kurie deleguoja tave į kažkur tai, į atstovavimą, į tų žmonių atstovavimą, dėl to mes esame, kad atstovautume visus žmones ir kažkaip spręstume tas problemas ir tikrai turėtume pradėti keisti gyvenimą nuo savęs, nuo Alytaus pasaulio ir tikrai Alytus turėtų šiek tiek pasikeisti, kad būtų dar smagesnis, kad daugiau gyventojų, daugiau verslo, daugiau darbo vietų, daugiau žmonių ateitų pas Marceliutę, į teatrą, į kultūros centrą, į sporto renginius“.

13.6. Tęsimas pokalbis apie vertybes, kuriomis turi vadovautis žmogus, lietuvių tauta, T. Pačėso santykį su Dievu: *„Pradžia turi būti nuo vieno žmogaus ir manau, kad atjauta kitam žmogui, kito bėdom ir džiaugsmam, kad galim pasidžiaugti vienas kito, yra paprasti žmogiški dalykai, kuriuos mes ne tik tai turėtume deklaruoti, bet ir gyvenime eiti tuo keliu: užjausti, pajausti, padėti kitam žmogui ypač, kai bėdoje, ir pasidžiaugti. Aš manau, kad mes esame unikali tauta ir mes labai talentinga tauta, bet mums paprasčiausiai trūksta padorumo ir jausmų, jausmų pozityvių jausmų rodymo vienas kitam, nes pas mus labai daug pavydo... Aš sakau, kad didžiausias priešas pas mus ten Alytui yra pats lietuvis, nes mes turėtume ir tą pakeisti kiekvienas savyje. Reikia bendrauti, reikia skleisti ir tą mintį, tą šviesą, nes tikrai kiekviena diena yra svarbi. (...) Aš tikiu, bet aš mažiau praktikuoju, nes aš jaunystėje labai daug vaikščiojau į bažnyčią. Mano močiutė labai daug giedojo Alytaus pirmos bažnyčios chore ir jinai mane vesdavo kiekvieną sekmadienį, aš būdavau mišiose. Aš buvau klapčiukas (...) Tikrai patarnaudavau bažnyčioje, tikrai buvo toks mano gyvenime etapas ir tikrai manau, kad jau atidavęs bažnyčiai nemažą laiko dalį, bet dabar kai prie viso to mūsų gyvenimo tempo, judėjimo... Tikrai aš tikintis, bet mažiau praktikuojantis, nes laiko yra mažiau...“*

13.7. Paklaustas apie vieną Alytaus miesto tarybos posėdį ir posėdžio metu vykstančius ginčus, tiesos ieškojimą, T. Pačėsas atsako, kad *„tiesa turėtų būti bendra. (...) Neturėtų būti monopolio tiesos. Kad mūsų daugiau, tai mes taip nusprendėm ir tai yra tiesa. Manau, kad tiesa yra ir ji yra akivaizdi. Mes gi nesakom, kad vietoj kėdės yra stalas. Tai tas, kad kas nors pradeda diskutuoti, kad čia galėtų būti stalas. Tai manau, kad ir tame yra tiesos ieškojimas, kad kažkas neprimestų, kad išlaikytum tą padorumą ir sakytum tai, kas svarbiausia politikoje. Aišku, visi daro atvirkščiai, bet svarbiausia sakyti, galvoti ir daryti tai, kaip yra, o ne tai, kaip tu norėtum, ar kiti norėtų. Tai manau, kad tie dalykai yra svarbiausi“.*

13.8. Nuo 18 minutės aptariama dzūkų šnekta ir T. Pačėso santykis su dzūkų poetais Vaclovu Matažinsku ir Irute Matažinskaite: *„kiti dalykai, kurie liečia dzūkavimą, tai tikrai mes*

esame, aš esu labai susijęs su tienais Vaclovu ir Irute Matažinskais. Vaclovas yra dzūkų dzūkas, pas mus poetas. (...) Vaclovas kiekvieną rytą man žinutes dzūkiškai dzūkuoja. Kai turi žmogus polėkį kurti eiles, tai labai lengvai jam gaunasi. Taip pat jo seseriai Irutei. Tai yra nuostabūs žmonės, džiaugiuosi, kad jie yra Alytų, ir mums neleidžia pamiršti šaknų mūsų. Ko mes sostinė esame? Dzūkijos sostinė. Ir tas identiteto klausimas... Būtent, tauta yra, žinot, gamta, šalis, žemė, visų pirma, ir kalba. Tai šitie žmonės mums neleidžia pamiršti, kiekvieną rytą primena. Ir sakau, labai smagu iš tikrųjų, nuotaikos, ir šypsomės ir džiaugiamės, kad esame vienoje bendruomenėje“.

13.9. Pokalbio metu užsimenama apie vaikų auklėjimą ir smurtą artimoje aplinkoje: „Aš vaikų nemušęs niekada. Pats gaudavau lupti. (...) Bet pats nemušęs nei vaikų, nei prieš moterį tuo pačiu, tuo labiau negalima kelti rankos niekada. Nemanau, kad tai vyriška yra“.

13.10. Toliau tęsiamas pokalbis apie Dzūkiją, t. y. svarstomos Alytaus miesto problemos, pavyzdžiui, darželių trūkumas, tada abstrakčiomis, filosofinėmis mintimis kalbama apie dzūkų charakterį: „mes darželius atidavinėjame. Ir darželiai, ir mokyklos buvo suplanuotos 100 tūkstančiui gyventojų. (...) Dabar ruošiamės statyti, rekompensuoti patalpų trūkumą, tai yra blogai, tai yra mūsų politikų darbas išspręsti šitas problemas, išspręsti ne šiandien, bet matyt problematiką keliems metams į priekį, kad jų nekiltų. Manau, kad šito trūksta ir naudojantis proga norėčiau Jums labai padėkoti, kad prie viso savo entuziazmo ir vedat šitą laidą, turit energijos. Jūs laikot, Vaclovas, ansambliai, šitą dzūkiškumo gaidą mūsų Dzūkų sostinėje. Aš tikrai nuoširdžiai dėkoju (...) Čia yra visuomeniška ir tikrai nekalbama apie kažkokius tai finansinius dalykus, Jūs tai darote iš širdies, iš tos emocijos, ir aš labai esu dėkingas. (...) Alytiškiai yra imlūs labai, charakteringi, daug pasiekę ir siekiantys žmonės. Dzūkai turi savyje to užsispyrimo, to papildomo, kas leidžia dominuoti ne tik Alytuje, bet ir Lietuvoje. Aš tikrai džiaugiuosi, kad esu alytiškis“.

13.11. Interviu baigiamas klausimu apie nesėkmes ir gebėjimą susitvarkyti su jomis. T. Pačėsas atsako: „Manau, kad čia nuo kiekvieno žmogaus, čia labai asmeninis reikalas. Lengviau perneši nesėkmes, kai tu jau esi jų turėjęs. Tai mano gyvenime ir sporte nebūna laimėjimų be pralaimėjimų, todėl esu užgrūdintas ir visuomenės reakcija, ir kritikai. Tai yra normalus procesas. Kaip tu sureaguoji, kaip tu tvarkaisi su savo mintimis, čia jau tavo asmeninių sugebėjimų klausimas. Tai čia yra visur. Ar tu būsi geras verslininkas, ar išsiskirsi iš minios ir būsi turtingas, ar būsi išskirtinis administracijos veikėjas, ar darbuotojas, ar kažkas tai būsi išskirtinis... Visada sulauksi gal tiek daugiau ir teigiamos reakcijos, bet dar daugiau neigiamos. Tai manau, kad tai yra natūralu ir nepriversi visų žmonių galvoti gerai, ypač dėl to, ką tu sakai. Bet jeigu matys, ką tu darai gerai, tai palaipsniui, tai ilgas procesas įtikinti žmones, kad tu darai kažkokius dalykus, tai užtrunka, bet tai yra normalu, iš tikrųjų. Bet svarbu, kas skiria gerą sportininką ir stiprų žmogų, tai nesvarbu, kiek tu kartų pralaimėjai, bet svarbu, kiek tu kartų pakilai“.

14. Peržiūrėjus viešai skelbiamus laidų įrašus, nustatyta, kad politinės kampanijos laikotarpiu transliuotose laidose „Svečiuose pas Marceliutę“ kitų partijų kandidatai į Lietuvos Respublikos Seimo narius nebuvo kalbinti. Be T. Pačėso laidoje politinės kampanijos laikotarpiu

dalyvavo tik partijos LIETUVA – VISŲ atstovė Joana Bikulčienė, kandidatė Dzūkijos rinkimų apygardoje Nr. 69. Laidos epizodas, kuriame dalyvavo Joana Bikulčienė, transliuotas 2020 m. spalio 2 d.¹, t. y. jau po VRK kreipimosi į Dzūkijos TV. Ši laidos transliacija buvo pažymėta pagal teisės aktuose nustatytas politinės reklamos žymėjimo nuostatas. Nėra įprasta dažnai kalbinti ir savivaldybės tarybos narius. 2020 metais tik kartą (sausio mėn.) kalbintas Alytaus rajono savivaldybės meras Algirdas Vrubliauskas.

15. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad VšĮ Alytaus regioninės televizijos, kuri transliuoja Dzūkijos TV, vienintelė dalininkė yra UAB Altorūna. Partijos LIETUVA – VISŲ pirmininko ir kandidato į Seimą Tomo Pačėso sutuoktinė Laima Pačėšienė yra UAB Altorūna 100 proc. akcininkė², taip pat yra Dzūkijos TV vadovė³.

16. 2020 m. rugsėjo 4 d. laida „Svečiuose pas Marceliutę“ laikytina politine reklama, nes laidoje pabrėžiamas T. Pačėso teigiamas santykis su šeima, gimtuoju miestu, dzūkų šnekta, taip pat formuojamas rūpestingo, veiklaus, darbštaus, daug pasiekusio asmens įspūdis.

16.1 Interviu pradedamas pokalbiu apie emigravusius šeimos narius. Tokiu būdu rinkėjui netiesiogiai pateikiamas paaiškinimas dėl T. Pačėso sąsajų su Pasaulio lietuvių rinkimų apygarda bei partijos LIETUVA – VISŲ (buvusi Emigrantų partija) geneze. Pristatydamas rinkimų programą, T. Pačėsas teigė, kad didelė problema Lietuvoje yra emigracija, todėl vienas pagrindinių partijos sprendžiamų klausimų bus dvigubos pilietybės klausimas⁴.

16.2 Itin daug dėmesio skiriama kandidato T. Pačėso santykiui su Dzūkija ir dzūkų šnekta pristatyti. Ne tik T. Pačėso, kaip Alytaus miesto tarybos nario, bet ir partijos LIETUVA – VISŲ rinkimų programoje išskirtinis dėmesys skiriamas Lietuvos regionams, atskirties tarp Lietuvos regionų mažinimui ir pabrėžiama, kad „ne tik Vilnius nusipelnė gyventi gerai“⁵, todėl, kalbėdamas apie gimtojo miesto problemas, sprendimo būdus, jis kartu perteikia ir savo rinkimų programos idėją – didesnę dėmesį skirti Lietuvos regionams ir regionų problemų sprendimui.

16.3 Laidos metu atskleidžiamos T. Pačėso savybės: jo požiūris, vertybės, pomėgiai ir šeiminis gyvenimas. Tokiu būdu formuojamas teigiamas T. Pačėso įvaizdis.

16.4 Politinės kampanijos laikotarpiu Dzūkijos TV laidoje „Svečiuose pas Marceliutę“ dalyvavo tik 2 kandidatai (2020 m. rugsėjo 4 d. T. Pačėsas ir 2020 m. spalio 2 d. J. Bukulčienė), kuriuos kėlė ta pati politinė partija. Paminėtina, kad antroji laida, kuri transliuota po VRK kreipimosi nagrinėjant pranešimą dėl T. Pačėso, buvo pažymėta kaip politinė reklama ir yra

¹ <https://www.dzukijostv.lt/dzukijos-tv/sveciuose-pas-marceliute/v/1273-sveciuose-pas-marceliute-joana-bikulciene-2020-10-02>

² https://www.vrk.lt/2020-sei/kandidatai?srcUrl=/rinkimai/1104/rnk1424/kandidatai/lrsKandidatasInteresai_rkndId-2419962.html

³ <https://www.rtk.lt/lt/tiekejai/vsi-alytaus-regionine-televizija>

⁴ <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/1224875/lietuva-visu-pristate-programa-ir-pirmaji-saraso-numeri-partija-i-rinkimus-ves-krupavicius>

⁵ <http://www.lietuva-visu.com/santrauka/>

apmokėta iš Partijos LIETUVA VISŲ politinės kampanijos sąskaitos. Taigi laidoje „Svečiuose pas Marceliutę“ Partija LIETUVA VISŲ turėjo išskirtines sąlygas pristatyti savo vertybes.

17. Įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad *politinė reklama turi būti pažymėta nurodant lėšų šaltinį ir aiškiai atskirta nuo kitos skleidžiamos informacijos*, o to paties straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad *politinė reklama, nepažymėta pagal teisės aktų reikalavimus arba pažymėta nesilaikant teisės aktų reikalavimų, laikoma paslėpta politine reklama ir yra draudžiama*. Laida, kurioje dalyvavo T. Pačėsas, nebuvo pažymėta kaip politinė reklama.

18. Pagal Įstatymo 14 straipsnio 4 dalies 1 punktą, *politinės kampanijos išlaidomis pripažįstamos politinės kampanijos dalyvio politinės kampanijos laikotarpiu turėtos išlaidos ir priimti įsipareigojimai, skirti politinei reklamai ar kitai agitacinei medžiagai gaminti ar platinti bet kokiomis visuomenės informavimo priemonėmis ar bet koku kitu viešu būdu*.

19. Pagal Įstatymo 2 straipsnio 10 dalį, *politinės kampanijos finansavimo ataskaita – dokumentas, kuriame savarankiškas politinės kampanijos dalyvis nurodo politinei kampanijai gautas aukas ar jų sumas pagal aukotojų grupes, kitas politinei kampanijai panaudotas lėšas, aukotojus (pateikia aukotojų sąrašą) bei turėtas išlaidas ir priimtus įsipareigojimus (pagal išlaidų grupes)*.

20. Įstatymo 17 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad *visos politinės kampanijos pajamos, išlaidos ar priimti finansiniai įsipareigojimai registruojami Politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraštyje*, to paties straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad *politinės kampanijos finansavimo ataskaitoje nurodomos visos politinės kampanijos pajamos ir išlaidos bei priimti įsipareigojimai (pagal išlaidų grupes)*.

21. Pagal Įstatymo 16 straipsnio 4 dalį *politinės kampanijos laikotarpiu iki rinkimų ar referendumo galutinių rezultatų paskelbimo viešosios informacijos rengėjai ar skleidėjai politinę reklamą gali skleisti tik pagal visiems politinės kampanijos dalyviams vienodus įkainius ir sąlygas, pateiktus Vyriausiajai rinkimų komisijai ne vėliau kaip likus 30 dienų iki rinkimų ar referendumo dienos. Viešosios informacijos rengėjų ar skleidėjų pateiktus politinės reklamos įkainius ir sąlygas Vyriausioji rinkimų komisija nedelsdama paskelbia savo interneto svetainėje. Paskelbti politinės kampanijos laikotarpiu taikytini politinės reklamos įkainiai ir sąlygos negali būti keičiami prasidėjus politinei kampanijai. Ne vėliau kaip iki politinės kampanijos laikotarpio pradžios politinei reklamai taikytini įkainiai ir sąlygos gali būti keičiami Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka*.

22. Viešosios įstaigos Alytaus regioninė televizija VRK pateiktuose Dzūkijos TV politinės reklamos įkainiuose nurodytas „Pokalbis studijoje su vedėju (~30min.)“ vienos minutės įkainis 50,82 Eur, sąlygose nurodyta: „(laidos trukmė 30 min., kaina vienam asmeniui, laida kartojama 2 kartus)“⁶. Taigi, laikytina, kad 27 minučių 11 sekundžių trukmės laida „Svečiuose pas

⁶ <https://www.vrk.lt/politines-reklamos-ikainiai-ir-salygos-2020-sei?srcUrl=reklamIkainiai/kampIkainiaiHtml%3FpkId%3D1324%26zpId%3D18612>

Marceliutę“ politinės reklamos įkainiais būtų kainavusi 1 372,14 Eur. Transliacijos išlaidos 1 372,14 Eur laikytinos partijos LIETUVA – VISŲ 2020 m. spalio 11 d. rinkimų į Lietuvos Respublikos Seimo rinkimus politinės kampanijos išlaidomis.

23. Pagal Politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraščio užpildymo ir pateikimo tvarkos aprašo (patvirtinto VRK 2016 m. gegužės 18 d. sprendimu Nr. Sp-51) 30 punktą, *Vyriausioji rinkimų komisija, sprendimu nustačiusi, kad politinės kampanijos dalyvis nenurodė politinės reklamos (ar jos dalies), papildo dalyvio ataskaitą dėl politinės reklamos paskleidimo ir jos finansavimo šaltinių, nurodydama joje Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu pripažintą politinę reklamą, kurios politinės kampanijos dalyvis nenurodė šioje ataskaitoje.* Pagal to paties aprašo 58 punktą, *Vyriausioji rinkimų komisija, sprendimu nustačiusi, kad politinės kampanijos dalyvis žiniaraštyje nenurodė politinės kampanijos pajamų ar išlaidų (ar jų dalies), arba pripažinusi, kad politinės kampanijos dalyviui buvo perduoti daiktai, suteiktos paslaugos laikytini politinės kampanijos pajamomis ar išlaidomis, papildo žiniaraštį, jame nurodydama Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu pripažintas politinės kampanijas pajamas ar išlaidas.*

24. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 92 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad *Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatyme, rinkimų įstatymuose ir Lietuvos Respublikos referendumo įstatyme nustatytų politinės reklamos skleidimo reikalavimų nesilaikymas užtraukia baudą viešosios informacijos rengėjų ar skleidėjų vadovams arba kitiems už viešosios informacijos skleidimą ar visuomenės informavimo priemonės turinį atsakingiems asmenims nuo trijų šimtų iki vieno tūkstančio keturių šimtų penkiasdešimt eurų.*

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūloma:

1. Nepripažinti politine reklama 2020 m. rugpjūčio 26 d. ir 2020 m. rugpjūčio 31 d. rodytos Dzūkijos TV laidos „Pozicija“ epizodų, kuriuose dalyvavo Tomas Pačėsas.
2. Pripažinti politine reklama 2020 m. rugsėjo 4 d. Dzūkijos TV rodytą laidą „Svečiuose pas Marceliutę“, kurioje dalyvavo partijos LIETUVA – VISŲ pirmininkas, kandidatas į Seimo narius T. Pačėsas.
3. Pripažinti 2 punkte nurodytą politinę reklamą paslėpta politine reklama.
4. Nustatyti, kad 2 punkte nurodyta politinė reklama politinės reklamos įkainiais būtų kainavusi 1 372,14 Eur.
5. Pavesti Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriui papildyti partijos LIETUVA – VISŲ rinkimų politinės kampanijos ataskaitą ir politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraštį 4 punkte nurodytomis išlaidomis (1 372,14 Eur).
6. Spręsti dėl administracinės atsakomybės taikymo atsakingiems asmenims.

Darbuotoja

Viktorija Misėkaitė